

DZIENNIK POZNANSKI.

Redakcja i drukarnia
w Poznaniu, ul. Św. Ducha 12.
Redaktorzy: **W. W. W.**
Cena ogłoszeń (inzeracji):
wiersz 1 gr. 10 k. — wiersz 2 gr. 10 k.
Cena ogłoszeń (inzeracji):
wiersz 1 gr. 10 k. — wiersz 2 gr. 10 k.

Przedpła kwartałna
w Poznaniu 2 tal. 15 gr., w monachii 3 tal. 15 gr., w Berlinie 3 tal. 15 gr., w Warszawie 3 tal. 15 gr., w Krakowie 3 tal. 15 gr., w Łodzi 3 tal. 15 gr., w Gdyni 3 tal. 15 gr., w Toruniu 3 tal. 15 gr., w Bydgoszczy 3 tal. 15 gr., w Olsztynie 3 tal. 15 gr., w Suwałkach 3 tal. 15 gr., w Białymostku 3 tal. 15 gr., w Grodnie 3 tal. 15 gr., w Wilnie 3 tal. 15 gr., w Kownie 3 tal. 15 gr., w Kałuzynie 3 tal. 15 gr., w Żyrowicach 3 tal. 15 gr., w Szawłowicach 3 tal. 15 gr., w Krasnym Sztetnie 3 tal. 15 gr., w Łomży 3 tal. 15 gr., w Ostrołęce 3 tal. 15 gr., w Ciechanowie 3 tal. 15 gr., w Żyrardowie 3 tal. 15 gr., w Płońsku 3 tal. 15 gr., w Mławie 3 tal. 15 gr., w Ciechanowie 3 tal. 15 gr., w Żyrardowie 3 tal. 15 gr., w Płońsku 3 tal. 15 gr., w Mławie 3 tal. 15 gr.

AGENCYE DZIENNIKA POZNANSKIEGO:

W Warszawie: **Janke & Saringhausen**, Junkerstrasse 12. — W Krakowie: **Józef Czech**, księgarz i Administracja Dziennika „Kraj”. — W Paryżu (przyjmują przedpłatę): **Librairie du Luxembourg**, Rue de Tournon No. 16 i **pulkownik Raczkowski**, Rue du Pont de Lodi 1. — W Londynie: księgarnia **H. Bender**, 8 Little Newport Street, Leicester Square W. C. — **Agencye do przyjmowania ogłoszeń**: Na całą Francję w Paryżu pp. **Havas, Lafitte, Bullier & Comp.** Place de la Bourse No. 8. — W Hamburgu, Frankfurtu n. M., Berlinie, Lipsku, Wiedniu i Bazylei: **Haasenstein & Vogler**. — W Berlinie: **Rudolf Mosse**, Gr. Friedrichstrasse 60. **A. Retenauer**, H. Albrecht, Taubenstrasse 34. — W Bremie: **E. Schlotte**. — W Lipsku: **Eugeniusz Fort, Sachse & Comp.** — W Frankfurtu n. M.: **Daube & Comp.** — W Wrocławiu: **Priebatsch, Ring**. — W Buku: **St. Baijowski**, w Bydgoszczy: **Tomasz Sniegowski** w Gnieźnie: **A. Wiensicki** w Inowrocławiu: **A. Kryszewski**, w Kostrzynie: **Swoboda**, w Krotoszynie: **Ludwik Ciemierski**, w Obornikach: **F. W. Rakowski**, w Ostrowie: **J. Friebatsch**, w Pleszewie: **L. Zboralski**, w Smolgu: **T. Radkiewicz**.

POZNAN, 24 sierpnia.

Jakkolwiek sprawy, nad którymi w Gasteinie obrabiali dyplomaci niemieccy i austriaccy, nie wyszły jeszcze na jaw, to przecież, wnioskując z różnych wiadomości dziennikarskich, twierdzić na pewno już dziś możemy, że kanclerz państwa niemieckiego, książę Bismarck, nie sobie drogę do pozyskania na rzecz Niemiec, nie ma i słowiańskich prowincji austriackich. Książę Bismarck uważa politykę hrabiego Hohenzollerna, nadania krajom koronnym jakiejś takiej autonomii, za zgubną dla Austrii, czyli za niedogodną dla Niemiec. Wpływa on przeto na hrabiego Beusta, żeby w Austrii przywrócić jak najściślej centralizację a raczej biurokrację niemiecką we wszystkich krajach koronnych. Zdaniem jego, żywioł niemiecki, ikolwiek w Austrii nie liczenie reprezentowany, panować powinien wyłącznie z krzywdą żywiołów innoplemiennych. W ten sposób spodziewa się najrychlejszego osiągnięcia celu, do jakiego dąży — zaokrąglenia ojczyzny niemieckiej przez wcielenie do niej Czech, Moraw, Niższej i Wyższej Austrii a może nawet i Styrii. Biurokracja niemiecka ma doprowadzić kraje te do tego, aby same prosiły jako o łaskę o złączenie ich z Niemcami. Zdaje się, że austriaccy mężowie stanu odgadli przewrotną myśl mistrza w dyplomacji i dla tego składy gasteinskie tak oporem postępują. Spodziewałoby się, że zamiary księcia Bismarcka spełzną na czem, jeżeli hrabia Beust ratować chce monarchię austriacką i dom Habsburgów. Związek krajów austriackich pod jednym berłem utrzymanym jedynie być może, jeżeli zaprowadzona zostanie w nich jak najobniższa autonomia, oparta na narodowości. Wtedy dopiero Austrię liczyć może w razie jakiegokolwiek targu, na który przygotowana być powinna czy to na Wschodzie czy od Zachodu na energiczną obronę ze strony różnorodnych narodowości w skład jej wchodzących.

Wczorajszy telegram doniósł nam o wkrótce napisanym mającym rozstrzygnąć francuskiej gwardii narodowej. Rozwiązanie to zależne jest jeszcze jedynie od zatwierdzenia go przez zgromadzenie narodowe, co niezaprzeczalnie nastąpi. Z tego pokazuje się, że paniers zaniechał początkowego swego oporu przeciwko krokowi, nie tyle żeby zdanie swe w kwestii tej zmienić, ile żeby nie drażnić prawicy, z którą i tak nie do końca stoi stopie i zapobiedz całkowitemu z nią zerwaniu. Ze wszystkich kwestii, jakiegokolwiek w Wersalu rozstrzygnięte być mają, kwestya o gwardii narodowej najważniejsza, nie tylko z powodu jej doniosłości i zasady, jaka przy tej sposobności ma być postawiona. Gwardia narodowa w państwach konstytucyjnych stać powinna na straży, żeby prawa ściśle wykonywane były. Jest ona obywatelską siłą zbrojną, przeciwieństwem do regularnej armii, z której każdy może usiłuje zrobić narzędzie sobie posłuszne w celach, jakich dąży. Gwardia więc narodowa uważała dotąd za jedną z rejonów konstytucyjnych, a jednako we Francji znoszą ją, bo jak stwierdza Patrie, w tym wyjątkiem dni czerwcowych roku 1848 gwardia narodowa holdowała zawsze rewolucji i tenacyom wywrotu.

Kombinacje, jakie się ponownie pojawiły w dzieńbach o podróży byłego gubernatora rzymskiego biskupa Antonelli, do Francji, podjęła także gazeta Italia. Według niej ikołwał pan Antonelli, biskup kardynał, z biskupami francuskimi nad tem żeby do śmierci Piusa IX kardynałowie mogli się udać na pielgrzymkę do Rzymu do Francji i zwołać konklawe do wyboru nowego Papieża w jednym z dawniejszych zamków królewskich. Kardynałowie mieszkający w innych pałacach, mają być również zawiadani do przybycia do zebrań.

W Serbii wypadły wybory do skupczyny na kościelnym uniarkowano-liberalnego stronnictwa.

Z Meksyku donosi Monitor republicano de Mexico o przyjęciu posła hiszpańskiego co następuje: wielki wypadek wydarzył się wczoraj na polu dyplomacji. Hiszpańskiego pełnomocnika przyjmował prezydent Juarez. Ceremonia była uroczystą. Juarez czekał w sali posłów na legację hiszpańską. Pełnomocnik przybył do prezydenta i odczytał mu wzruszonym głosem dobrze obmyślaną mowę, w której nacisk położony na wspólnie i uroczyste pojednanie się tych dwóch wielkich narodów. Wypadek ten jest rzeczywiście do ważnym, gdyż po wielu latach międzynarodowe stosunki pomiędzy Hiszpanią a Meksykiem aktem tym na nowo zawiązane zostały.

Cesarzowiec niemiecki i królewicz pruski opuścili rodzinę swą Anglię i wracają do Niemiec.

W sprawie organizacji władz administracyjnych dla Galicji.

Pod powyższym tytułem wyszła przed paru tygodniami, broszura, obejmująca projekt reformy dotychczasowej organizacji władz administracyjnych w Galicji. Nie wdając się w krytykę pojedynczych jej szczegółów, bo tego już do nasz korespondent krakowski, dokładnie, w prowincji tej zamieszkały, z potrzebami obeznany uważamy przecież za obowiązek ze stanowiska naszego publicystycznego zwrócić uwagę raz na ten pominięty projekt reformy, a raz na ten miejscu krótkie i treściwe sprzeczanie. O ile widzimy z różnych napomknien na

wstępie i na końcu dzieła jest ów projekt reformy rezultatem nieznanego nam z imion i nazwisk, występującego może bez potrzeby bezimienne grona prywatnych osób, które w obec zwiększającego się z każdym dniem zakresu autonomicznego Galicji, zastanawiają się nad obecnym jej kształtem administracyjnym a przystępując nie bez znajomości rzeczy i dojrzałej rozważki do organicznej jego krytyki w ułożonym przez się Zarysie. Pomysł to tem bardziej w czasie będący i tem więcej na uznanie zasługujący, że jest samodzielnym, że nie wychodzi z odległej przestrzeni i interesem dla prawdziwego dobra kraju inicjatywy wiedeńskiej, a nadto, że dowodzi, jak dalece część dawniej Polski, której choć trochę rozwiązano ręce, dotrzymuje w swym wewnętrznym rozwoju równego kroku państwu i społecznośonom, których Opatrzność losom podobnym Polsce nigdy nie skarała. Mamy tu mianowicie na myśli Prusy, gdzie właśnie w kadencji sejmowej poprzedzającej wybuch wojny z r. 1870, rząd przedłożył reprezentacji kraju projekt reformy organizacji powiatowej i gminnej, spotykający się treścią i dążnością pod wielką względami z galicyjskim Zarysem. Powiedzielibyśmy tylko, że Zarys tenże sięga dalej i szerzej, mając na myśli reformę całego organizmu administracyjnego w kraju. O ileżen widzimy, polega cały charakter projektowanej reformy, według intencji autorów, na równowadze żywiołu samorządu gminy z żywiołem państwowym, w wprowadzeniu pierwszego, jako pierwiastku ożywiającego w krew i życie drugiego. Rozpoczynając budowę organizmu administracyjnego od spodu, proponuje Zarys nasamprzód zniesienie 74 powiatów, na które kraj obecnie podzielony, jako organizmu ciężkiego a przedewszystkiem wielce kosztownego, natomiast zaś powrót do dawnych 20 cyrkulów, któreby oddał nosiły nazwę obwodów. Z usunięciem obecnej administracji powiatowej, ustałaby zarazem potrzeba starostw i rad powiatowych. W ich miejsce rozpoczęłoby się szczeblowanie, jeżeli tak wolno powiedzieć, organów administracyjnych w sposób następujący. Galicja byłaby podzieloną na okręgi gminne i na obwody. Okręg gminny, składający się z gromad wiejskich, z obszarów dworskich, z miast i miasteczek do okręgów gminnych wcielonych, a ograniczony terytorjalnie rozciągłością parafii, własności dominialnej, gruntami wsi, miast i miasteczek, zależałby od zarządu rady gminnej, naczelnika okręgu gminnego, wydziału rady gminnej. Członkowie rady gminnej byłiby w dwóch trzecich wybieralni, w jednej trzeciej jak np. duchowni wszelkich wyznań, członkami rady z prawa. Naczelnik rady gminnej ma być mianowany przez namiestnika cesarskiego z przedstawionych przez radę samą, po wysłuchaniu opinii wydziału obwodowego. Wydział gminny, składający się z naczelnika i dwóch wybieralnych ławników. Atrybuty wydziału gminnego byłyby miejscowa policja, rachunkowość, rozkładanie publicznych ciężarów, ustanawianie rad policyjnych. Postępując dalej, projektuje Zarys, aby zarząd obwodu czyli dawniejszego cyrkulu sprawowali rada obwodowa, naczelnik obwodowy czyli starosta i wydział obwodowy. Rada obwodowa składałaby się z członków wybranych przez rady gminne po jednym z każdego okręgu gminnego i stanowiłaby rodzaj sejmiku dla administracji obwodowej i miałaby głos rozstrzygający w sprawach zarządu własności wszelkiej obwodowej, w sprawach robót publicznych wszelkiego rodzaju i funduszy obwodowych. Naczelnik obwodowy czyli starosta byłby urzędnikiem mianowanym przez cesarza a głównym, jeżeli nie jedynym jego obowiązkiem, byłoby pełnić rolę organu wykonawczego w zarządzie obwodowym. Obok niego ma funkcjonować jako rodzaj nieustającej kontroli żywiołu gminowładczego, tak nazwany wydział obwodowy, składający się z 4 członków wybranych z grona rady obwodowej na lat sześć. Wydział ów wraz ze starostą reprezentuje obwód jako osoba prawna i zarządza funduszami obwodowymi, wreszcie rozstrzyga sprawy w granicach właściwymi ustawami wskazanych, w przedmiotach policyjnych przemyslowej, drogowej, zdrowia i ubogich. — Kopułę wreszcie tego gmachu administracyjnego, mającego za fundament gminę i radę gminną, za rząd obwód, rady obwodowe i starostów, stanowi według projektu niniejszego Rząd krajowy, jako najwyższa władza administracyjna dla Galicji. W skład jego wchodzi cesarski namiestnik, rada namiestnicza, wydziały wreszcie rządowe. Namiestnik jest urzędnikiem mianowanym przez koronę; rada namiestnicza skła-

da się według projektu z namiestnika samego i naczelników wydziałów, mianowanych również przez koronę. Żywioł samorządu znajduje i tu jednakże udział i uwzględnienie przez okoliczność, iż pierwszy z projektowanych sześciu wydziałów, tj. wydział dla spraw prawodawczych, administracyjnych, spornych i fundacji krajowych, składa się z członków przedstawionych monarszemu zatwierdzeniu przez sejm krajowy. Nie dość na tem, czyni projekt namiestnika odpowiedzialnym sejmowi krajowemu za wykonanie ustaw krajowych a mianowicie za ściśle przestrzeganie budżetu krajowego; daje sejmowi prawo zaskarżenia namiestnika przed trybunałem politycznym państwa i odsądza go od dalszego piastowania urzędu; skorboby trybunał tenże winnym uznać Zakres wreszcie kompetencji i władzy administracyjnej rządu krajowego opisuje projekt najwyraźniej kompetencyą sześciu rządowych, z których prócz pierwszego, zdefiniowanego już wyżej, drugi jest wydziałem skarbu, trzeci administracji (gmin, obwodów) i policyi bezpieczeństwa, czwarty wyznań, oświecenia publicznego i policyi lekarskiej, piąty gospodarstwa krajowego i budowy publicznych, szósty kontroli rachunkowej. Nadto proponuje Zarys ustanowienie w sprawach szczegółowych wiadomości, wymagających przy rządzie krajowym tak nazwanych gron doradczych, mianowicie rady szkolnej, rady lekarskiej i rady gospodarczej. Otóż w najgłówniejszych zarysach organicznych strona projektu reformy administracyjnej dla Galicji. Obok niej znajduje się obszerniejszy nieco rozmiarów ustęp poświęcony stronie krytycznej obecnego stanu rzeczy, wykazujący ułomność i wady dzisiejszego systemu administracyjnego, równie kosztownego, jak ciężko i leniwo funkcjonującego, piętrzącego się wreszcie u góry w szkodliwym dualizmie naczelniej władzy, namiestnictwie i wydziale krajowym, rywalizujących z sobą, opierających się na niejawnych i nieściśłych ustawach o właściwym dla każdego zakresie działania. — Rzeczą publicystyki galicyjskiej i odpowiednich organów politycznych będzie zastanowić się z wszelką rozważą i uwagą nad dotkniętym w projekcie niniejszym przedmiotem, którego wysokie znaczenie nie może dla nikogo być wątpliwem. Co do nas, zwracamy nań uwagę ze stanowiska pisma polskiego, któremu żadna ważniejsza i żywotniejsza sprawa, choć dalszą stronę kraju naszego obchodząca, nie może i nie powinna być obojętną. W każdym zaś razie uważamy za rzecz obowiązku zachęcić, o ile to w naszej możliwości, autorów niniejszego projektu do ogłoszenia „dokończonego już prawie,“ jak powiadają pod koniec broszury, „projektu ustawy dla okręgów gminnych.“ Choćby nawet, jak się obawiają a czego my się za nich bynajmniej nie obawiamy, oświecona opinia kraju projekt ich miała przyjąć nieprzychylnie, nie zginie nigdy wartość ich dobrej woli i pracy a zasługa będzie tem więcej uznana, im więcej dzięki opiece długiej niewoli, odwykliśmy od widoku samodzielnich pomysłów, praktyczne urządzenie społecznych i politycznych naszych stosunków na celu mających.

* Od jednego z kapłanów naszych z pow. zamotulskiego odbieramy z prośbą o zamieszczenie następujące pismo:

W kilku numerach Ogródniaka zajął obszerne miejsce artykuł o inspekcji szkoły, w którym autor ubliża duchowieństwu katolickiemu, wystawiając księży — pod względem pedagogicznym — jako ludzi zacofanych o kilka wieków, niezdolnych zupełnie do kierowania nadal oświatą ludu nawet do zarządu szkółek elementarnych. Zkąd autor nabrał takiego wyobrażenia o księżach i wykonywaną przez nich inspekcję szkolną, trudno się domyślić, zwłaszcza że Ogródniak co innego obiecywał, i trzeba przyznać, że prócz tego artykułu niktylem nie zawiódł oczekiwań, ale jeszcze dalej poszedł niż się spodziewano.

W artykule wszakże, o jakim mówimy, naprowadza tylko rząd na tę myśl, iż trzeba bezwzględnie duchownym odebrać inspekcję szkół, gdyż te pod sterem takich ludzi staną się zakładami ciemnoty, bo wedle tego artykułu duchowieństwo znajduje się na tak niskim stopniu wykształcenia, że niepodobna go użyć z pożytkiem w sprawie oświaty. Nie twierdzę bynajmniej, aby księża byli doskonałymi mistrzami pod względem pedagogiki i aby na tem polu nie potrzebowali już więcej pracować i kształcić się, ale zarazem pytam się, na którymże stanowisku znajdujemy samych ludzi zupełnie skończonych?

W których to sferach, w których urządach wskazuje nam autor tak bystrych i doskonałych pedagogów, którzyby zdolnością, nauką, bystrością pomysłów świat zdmiewali; gdzie ta wielka mądrość pedagogiczna, te metody pewne, niezawodne, za pomocą których nauki nadspodziewanie zakwitały po szkołach? — Czyż podobna przypuścić, aby księża, którzy ukończyli szkoły

gimnazjalne, byli przez trzy lata w seminarium duchownym lub uniwersytecie mieli być takimi nieukami, iżby mniej mieli wiadomości i wykształcenia od nauczycieli elementarnych, i aby była obawa, jak autor utrzymuje, żeby nauczyciel nie naigrawał się w szkole ze swego inspektora? Czyż podobna przypuścić, aby tak wykształcony człowiek, jakim być musi każdy ksiądz, nie umiał prowadzić szkoły elementarnej? Księża nie mają żadnego materialnego interesu na oku, ani też władza inspektora nie jest tak zaszczytną, aby się o nią ubiegać mieli; księża żyją sobie utrzymać się przy inspekcji jedynie dla tego, że kochają nad życie religię i narodowość swoją, a dobra te dla każdego najdroższe chcą ocalić od zagłady; ze w tem położeniu, w jakim się znajdujemy, nikt ich zastąpić nie będzie w stanie, powinno być wiadomym z przyczyn każdemu znanych. — Usunięcie duchowieństwa od inspekcji szkół elementarnych zadobyłoby wielki cios językowi ojczystemu w szkole, religii, moralności i narodowości. Biada nam, biada wszystkim, jeżeliby inni ludzie, jeżeliby słowem ludzie obcy nam narodowości stanęli u steru szkół elementarnych. A takby się stało, gdyby księży od inspekcji usunęto, co już wreszcie w niektórych miejscach nastąpiło, a jaką to korzyść przyniosło, powinien wiedzieć i autor artykułu i sam Ogródniak.

Autor tych niesłusznych i niedojrzałych sądów i pomysłów, gdyby opinia narodu była tak niesprawiedliwą i uwiaryła jego zdaniu, obraby duchowieństwo ze czci i szacunku u ludu; i nie tylko w szkole, ale i w kościele, na ambonie, przy ołtarzu natrząsnąłoby się z kapłanów tak niegodnych swego wzniosłego posłannictwa.

Do takich następstw prowadzi fałszywe opinie, rozsiewane o duchowieństwie przez pismo, które nie tylko ze względów narodowych, w naszym zwłaszcza położeniu wyjątkowym, ale choćby dla tego, że jest ściśle katolickim, jak to w prospekcie swym się nazwało, artykułów podobnych głosić nie powinno.

Wiadomości urzędowe.

Lekarz praktyczny dr. Roock w Belgradzie mianowany został chirurgiem powiatowym powiatu belgradzkiego.

Korespondencye Dziennika Pozn.

Berlin, 22 sierpnia.

(Zjazd w Gasteinie. — Sprawy miejscowe.)

Peryodycznie powtarzające się milczenie, spowodowane chorobą przerywam, by czytelnikowi Dziennika jaki taki dać szkielety na widokregu tak politycznym, jak społecznym się pokazującym.

Do zjazdu cesarzów niemieckiego i austriackiego w Gasteinie, jak również do odbywających się tamże konferencji kanclerzów ośnośnych państw, które grubą pokrytą zastoną tajemnicy, wielkiej zdają się być doniosłości politycznej, Niemcy tutejsi wiele przywiązują wagi i znaczenia. Prasa nasamprzód, bawiąc się w najrozmaitsze domysły i kombinacje rzeczy, mogących być przedmiotem konferencji, uważa przyjaźny ten zwrot ku Austrii, pomimo, że cel jego dotąd jest nieznan, za fakt również szczęśliwie podjęty, jak szczęśliwie wpłynąć mogący na dalsze ukształtowanie się stosunków niemieckich — a więc nie austriackich. Dla tego więc przypuszczają, że konferencje kanclerzów niemieckiego i austriackiego nie dotyczą lapałoi rumuńskich, lecz ważniejszych rzeczy, obadwa państwa wprost zajmujących, a w takim razie łatwo się domyśleć o co chodzić może. Wysunięta umyślnie kwestya rumuńska, o którą bez wątpienia także się potraci, jest tylko qui pro quo, środkiem do pomysłenia szlaków i tropu obrad, których jądro tworzy Rosya i sprawa wszechsłowiańska — tak pojmują rzecz w pewnych i to poważniejszych kołach tutejszej opinii publicznej. A jeżeli, jak jeden z posłów naszych do sejmiku niemieckiego powiedział, wojna przeciw Niemcom cieszy się w Rosji wielką popularnością, nie trudno dziś odwrótnie zaznaczyć, że wojna przeciw Rosji z każdym dniem staje się popularniejszą, i dosyć często usłyszysz słowa: „die Russen müssen Haue kriegen.“ Zresztą dyplomaci prusko-niemieccy pojmują bardzo dobrze sens przysłowia angielskiego: czas jest pieniądź — a rok 1866 i 1870 najlepszym jest dowodem, że bardzo zżecznie potrafia eksploatować tak zbawiającą prawdę społeczno-polityczną. Wedle powyższego pojmowania rzeczy, możnaby więc zjazd monarchów i dyptomatów niemieckich i austriackich uważać za alians przeciw Rosji, która równie jednemu jak drugiemu państwu jest groźną i niebezpieczną. Dużo w tem zapatrywaniu się jest prawdopodobieństwa. A propos, sprawa polska także niepoślednie ma zajmować miejsce w konferencyach gasteinskich. Niemcy (?) chcą odbudować Polskę, bo Polska nie może być dla nich niebezpieczną, gdy tymczasem Rosya przez utratę tej części państwa, rozumie się też i prowincji nadbaltyckich, które do ukończenia i zaokrąglenia lieb Vaterlandu konieczne są potrzebne, przestałaby na zawsze być Germanii groźną, a przedewszystkiem usunęto drażniącą niewymownie nerwy niemieckie sprawę wszechsłowiańską. Zjednoczona bowiem Słowiańszczyzna stałaby zawsze zapory rozprzestrzenianiu jedynie zbawiennej kultury germańskiej. — Tyle co do kombinacji wywołanych zjazdem gasteinskim; — czy one się sprawdzą, przyszłość dopiero wykaże.

W stosunkach miejscowych żadna ważniejsza nie zaszła zmiana. Mularze, nie uzyskawszy dotąd ziszczenia swych życzeń, zabierają się po części do pracy, lubo wielka ich część dopóty nie podejmie prac, dopóki mająstrowie nie uwzględnią ich żądań.

Dziś odbyło się zebranie staroży, którzy także zdają podwyższenia płacy a skrócenia czasu pracy.

Przebywa obecnie kilku agentów angielskich, którzy godzą robotnika do fabryk angielskich. Robotnicy bowiem angloszyscy wynoszą się do Francji i zajmują miejsca opróżnione przez wydalonych z fabryk Niemców, tak iż fabrykanci muszą sprowadzać robotnika z Niemiec. Dotąd już około 2000 zapisało się do Anglii mianowicie do New-Castle, a w ogóle potrzeba tam ich podobno około 10,000. Tutejsi zaś fabrykanci obawiają się tak nagłego i znacznego ubytku, gdyż pozostający robotnicy łatwiej na nich wymogą podwyższenia płacy.

Drezno, 22 sierpnia.

(O nauce rysunku w szkołach rzemieślniczych).

(J. I. Kr.) Czytając w Dzienniku artykuły odnoszące się do szkoły wieczornej, znaleźliśmy w nich wspomnienie o nauce rysunku jako wchodzącej w plan i program przyjęty. Z tego powodu kilka słów jeszcze o wielkiej ważności nauki rysunku linearnego i ornamentacyjnego w szkołach rzemieślniczych i w ogóle we wszystkich zakładach młodzieży do pracy kształcących, powiedzieć nie będzie zbyt późno. Uznanie potrzeby nauki tej jest prawie rzecz nową, zaniebawiano ją w wiekach przeszłych. Stała na programach szkolnych muzyka kształcąca także człowieka, ale mniej bezpośrednio użytku i zresztą nie wszystkim organizacjom dostępna — rysunek uważano prawie za zabawę. Od niedawna dopiero doświadczenie zmusiło uznać, że żadne powołanie bez rysunku obejść się, ściśle biorąc, nie może. Rysunek jest inną pismem, które umieć potrzeba, ażeby wiele myśli swych uprzytomnić, słowami ująć się nie dających, lub z trudnością i mozolnie. Prace rękodzielnicze nie obchodzą się bez znajomości rysunku. Nie idzie o kształcenie artystów, chodzi o danie człowiekowi niezbędnego narzędzia ułatwiającego mu wszelką pracę. Rysunek linearny jest wprost koniecznością. W szkołach uczyć go mało lub nie, trzymając się dawnej klasyfikacji przedmiotów potrzebnych i podrzędnych, gdy nauka rysunku jest jedną z najgłówniejszych po nauce czytania i pisania. Klasa rysunkowa, poczynając od elementarnych rzeczy, w szkołach wieczornych dalej zapewne posunąć się nie dozwoli nad rysunek ornamentacyjny. Ten będąc zarazem zastosowaniem najtrudniejszego zwykłego rysunku linearnego, graniczy i dotyka artystycznego — i prowadzi w sferę piękna nie dla każdego dostępną, ale której świadomości przynajmniej — wyrzekać się nie może rękodzielnik. Owszem, w tych naszych nieszczęśliwych czasach, gdy sztuka... zeszła prawie na rzemiosło, — rzemiosło musi i powinno podnieść się do sztuki, musi od niej zapożyczyć, musi artystem i smakiem utworu swe uzłachetnić. Poślubienie rękodzielnika ze sztuką, nadaje pierwszemu nową wartość, częstokroć nader wysoką. Nauczyciele nasi w innych rzeczach, których pracy wartości nie ujmujemy — Niemcy — dopiero idą do nabrania smaku i szukają go — sami uznając brak swego kształcenia pod tym względem. Dostaje się na wystawach międzynarodowych porównanie jednego rodzaju wyroby francuskie, angielskie i niemieckie, by się przekonać, jak u ostatnich zaniebawaniem było kształcenie smaku. Sztuka właściwa wydawała Kaulbachów, Bendemannów, Schnorów, Lessingów, Rauchów, lecz między nią a skromnym rzemiosłem była przepaść, ale która może większa niż w wiekach średnich, gdy malarz nazywał się rzemieślnikiem, należał do cechu a był artystą. Dla tego w Muzeum Nymberskim znajdujemy przedręce rzeczy artystycznej wartości — sprzęt, słusarszczyznę i t. p., niż na nowym targu coś, co było oryginalne pomysłem, formą, barwą, co miało harmonią linii i koloru, wdzięk, prostotę.

Ten brak smaku, który po pierwszej wystawie londyńskiej Anglię, porównując roboty swoje do francuskich, postrzegł i natychmiast zaradzić mu się starał zakładaniem szkółek rysunków, dziś niestety nie rozmnożonych — ten brak smaku widzą już i Niemcy u siebie, czują go, niedosyć jeszcze nań radząc. Można sobie, będąc typem realistą, powiedzieć, że i sztuka i smak na nie się nie przysiadł, lecz będzie to rozumowanie fałszywe nawet z punktu widzenia praktycznego, gdyż smak się o płacę, daje wartość wyrobom, zarówno z ich dokładnością i trwałością.

Z dwóch przedmiotów do jednego służących użytku, z pewnością ten wyższy będzie ceniony, który oprócz dobroci swej, zewnętrzną formę mieć będzie smakową, estetyczną. Tego dowodzić nie potrzeba. Smak zaś nie jest rzeczą, którąby się nauczyć dała bezpośrednio — to prawda, ale na wykształcenie go powolnie wpłynąć musi cały duchowy ustrój człowieka; jego wyrobienie, jego estetyczna edukacja. Do tej edukacji estetycznej dopomagają dzielnie rysunek i choć pozornie ogranicza się on suchymi liniami, powierzeniami, prawidłami widzenia i zdania sprawy z wrażenia, jakie czy odbiera, kształci on przez jeden ten zmysł, także pojęcie, daje zrozumienie znaczenia stosunków, harmonii, antitez kształtów itp. Za długo byłoby rozwodzić się nad tym przedmiotem w łamach Dziennika, chcieliśmy tylko zwrócić szczególny wzgląd na niezmierną i różnorodną, ważność nauki rysunku, należą do to, aby i uczniom wpojono dobrze pojęcie potrzeby jego istotnej i niemożności obejścia się bez tego pisma we wszystkich życia zawodach. Bardzo słusznie powiedział jeden pisarz angielski, dotykając tego przedmiotu, iż w przyszłości rysunek stanowić musi tak niezbędną warunek wychowania jak pisanie i czytanie, i że wstyd będzie nie umieć rysować, jak dziś wstyd jest czytać i pisać nie umieć. W szkołach wieczornych tym więcej należy zwrócić uwagę uczniów na rysunek, iż on gdzieindziej jest dotąd dosyć zaniebawiany.

NIEMCY.

* Berlin, 23 sierpnia. Spór między dziennikami berlińskimi D. Reichs Correspondenz i Post a organem katolickim Germania, o którym świeżo pisaliśmy pod tą rubryką, nie tylko nie ustał, ale z dawniejszą toczy się zawziętością i ostatecznie przez sąd jak się zdaje rozstrzygnięty zostanie.

Wbrew twierdzeniu dzienników D. R. Correspondenz i Post, że w dniu 6 sierpnia odczytaniem zostało w kościołach katolickich Berlina pismo rzucające ekskomunikę na tych, którzy nie uznają nieomylności papieskiej i wyzywające do oporu przeciwko rozporządzeniom władzy dotyczącym kościoła katolickiego, oświadczyła Germania, że te zarzuty są oszczerstwem i przywołując na dowód tego listy biskupa Namszowskiego i proboszcza św. Jadwigi Herzego zażądała wymienienia kościołów i kaplic, gdzie orzeczono pismo biskupie miało być odczytane i nazwiska księży upoważnionych do odczytania; żąda wreszcie wzmiarkowane pismo odwołania czynionych zarzutów. Na to odpowiada D. R. Correspondenz, że nie sądzi, jakoby odwołaniem prostem cała ta sprawa mogła być załatwiona i żąda natomiast ukarania tych, którzy wywołali tę sprawę bez względu na osoby i ich stano-

wisko. Jako tego zaś, który na karę zasłużył, wymienia księdza z Fürstenwalde. On według pomienionej gazety miał w dniu 6 sierpnia oświadczyć w kościele, czy kaplica małej gminy katolickiej w Köpnick o dwie mile od Berlina zgromadzonemu, że z rozkazu arcybiskupa wrocławskiego Dr. Förstera zamiast kazania odczytał pismo znaną już treści i że je rzeczywiście odczytał. W końcu nadmieniam jeszcze D. R. Correspondenz, że na odczytanie pisma znajdowało się także nazwisko Namszowskiego i że jest gotowa twierdzenia powyższe w razie zapowzu sądowego, którego się wreszcie spodziewa i żąda, poprzez świadectwami wiarygodnymi. Germania nie odpowiedziała dotychczas; nie trudno przesądzić, że z tej polemiki wywiąże się wkrótce proces dość zajmujący.

Koszta wynagrodzenia strat poniesionych w ostatniej wojnie zdają się wciąż mnożyć i do znacznej dochodzi sumy. Wnoszą to możemy z pretensji, jakie właściciele pomniejszych okrętów przystani małej Elsfleth nie liczący więcej niż 3000 mieszkańców roszeka za to, że ich okręty w liczbie nie spełnia 80 wosek blokadę wypłynąć nie mogły. Koszta te wynoszą około 70,000 talarów i zostały podobno przyznane przez komisję likwidacyjną. Jakaż to liczba urośnie za wynagrodzenia strat tych, którzy już to zmuszeni zostali do opuszczenia Francji już to dobrowolnie ją opuścili przed wojną i w czasie wojny! A jednakowoż ta nieprzychylna Niemcom Francja nie odrzuca ich od porzucenia własnej ojczyzny i szukania sobie siedliska wśród nienawistnej narodowości. Tę uwagę następczą nam dość liczne wzmianki i korespondencje „zur Deutschenhetze“ gazet niemieckich, przepelnionych skargami na postępowanie Francuzów względem powracających i na nowo osiedlających się Niemców — którzy w nagrodę obojętności do pracy słyszą przeważnie najrozmaitszego rodzaju. I tak położenie Niemców w miastach jak Paryż, Lille, Marsylia itd., ma być nieznosne mianowicie pod względem towarzyskim, bo nie tylko wstępu nie mają do kół rodzinnych, ale ich wykluczają z klubów; nie chcą z nimi jadać po hotelach, a od merów na zażalenia odbierają odpowiedzi, że nie się zżdziać nie da przeciwko temu „esprit monté“ ludności francuskiej.

W miarę wzrostu zadziwiającego Prus wzrosła ich stolica także w zadziwiający sposób. Berlin jest obecnie pod względem liczby mieszkańców czwartym z rzędu miast największych w Europie, i kiedy Paryż za czasów pierwszej rewolucji liczył już 800,000 mieszkańców, Berlin nie dochodził wtedy liczby 120,000. W latach 1817—1831 powiększył się o 188,000 aż do 230,000, w następnych dwóch latach wzrosła ludność o 100,000 mieszkańców. W roku 1867 liczone mimo rozpoczęcia wojny 702,000 — niezadługo przy obliczaniu wykaże się, jak sądzą powszechnie, liczba 800,000. Jak z jednej strony ta wzrastająca ludność Berlina w dumę wbia pręgę niemiecką, która utrzymuje nawet, że Berlin już położeniem samym przeznaczonym jest na stolice całych Niemiec — to z drugiej strony nie tają sobie obawy dzienniki, że powiększa się także proletariatus Berlina; mającego już w swoim łonie zwolenników Lassala i przyjaciół międzynarodowego stowarzyszenia. Jako dowód służyć mogą te dość częste bezrobocie, jakie wydarzają się w Berlinie. Dowiadujemy się bowiem, że za ledwo skończyły się bezrobocie malarzy, alści ogłaszają stolarze, że jeśli o 25 prc. nie będzie podwyższona ich płaca, a czas pracy skrócony, od roboty wstrzymać się będą zmuszeni. Dzienniki niemieckie podają jeszcze tę wiadomość, że przy takich bezrobociach rzemieślnicy jak najlepiej są zorganizowani i że malarze, którzy wzbolić się pracować, dostali od londyńskich międzynarodowych 15,000 talarów zapomogi.

Sejm pruski, jak się zdaje, dłuższy czas w tym roku będzie obradować, zanim skończy swoje prace.

Fisaliśmy wczoraj o zamiarze rządu przedłożenia projektu do prawa o ordynacji hipotecznej i o rewizji subhastacyjnej ordynacji, dzisiaj nadmieniamy, że według rozpowszechnionych wiadomości także nad projektem do praw o służbach cywilnych ma sejm tegoroczny również obradować.

Według rozkazu królewskiego mają być także udekorowane kobiety, które podczas ostatniej wojny odznaczyły się pielęgniowaniem chorych.

Dziennikarstwo niemieckie bezustannie zajmuje się stosunkami bawarskimi i każdy krok rządu, czy to w polityce zewnętrznej, czy to w sprawach wewnętrznych bacznie śledzi okiem. Mianowicie nowy skład ministerstwa nie podoba się partii narodowej — liberalnej w Prusach, bo według jej zdania nie opierają się ministrowie na większości kraju, ale liczyć tylko mogą na poparcie małej partii, która odłączywszy się w roku 1870 od stronnictwa narodowego, przechwyciła jeszcze w swoim łonie przywiązanie do dawniejszej odrębności bawarskiej.

To też organa liberalne prasy niemieckiej krótki żywot przeprowadzają ministerstw hrabiego Hegenberga, nazywając je tylko przejęściem. Ustąpi według nich wkrótce innemu, które ma działać energicznie przeciwko duchowieństwu katolickiemu, a być powolniejszym na życzenia i wskazówki pruskiego rządu.

KRÓLESTWO POLSKIE.

* Dotychczas nie wolno było osadom włościańskim przystępować do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego i zaciągać oń pożyczki. Obecnie car zakaz ten cofnął i zezwolił na udzielanie przez Towarzystwo pożyczki osadom włościańskim, które mają rozległości 90 morgów i hipotek gubernialną.

Razem z pozwoleniem tym usunięciem zostało ścieśnienie, w skutek którego nie wolno było ni omu innemu nabywać osad włościańskich na publicznej licytacji sprzedawanych tylko włościanom. Dziś osady włościańskie, wystawione na przymusową sprzedaż przez Towarzystwo, może nabywać każdy.

Uniwersytet warszawski coraz więcej traci najlepszych swych sił. Oprócz profesorów Chałubińskiego, Rosego, Szokalskiego, którzy z powodu nieznośności języka moskiewskiego usunęli zostali, pan Hipolit Korzeniowski, profesor chirurgii, sam dobrowolnie się usunął i przenosi na profesora do akademii medycznej w Petersburgu.

W dniu 12 sierpnia miasto Uniejów, położone w gubernii kaliskiej, dotknął straszliwy pożar. W skutek niego spłonęło 27 domów; 60 rodzin pozostało bez schronienia. Szkodę z pożaru tego obliczają na 70 tysięcy rubli. Prócz tego wylew Warty zrzucił w tymże mieście znaczne szkody, w skutek czego mieszkańcy znajdują się w nieszczęśliwym położeniu. Dziennik Kaliszania zbiera składki na dotkniętych pożarem i powodziami.

Na Litwie cholera dotąd grasuje, zabierając liczne tam ofiary. Z sprawozdań urzędowych przekonywamy się, iż z liczby zapadłych na cholere połowa prawie umiera. W Wilnie pomiędzy innymi umarła małżonka naczelnika kraju, generała Potapowa.

W Moskwie od niedawnego czasu poczęło wycho-

dzić pismo miesięczne: Biesieda, w skład redakcyi którego pomiędzy innymi wchodzi i Koszalew, który w roku 1864 i 1865 był dyrektorem skarbu w Królestwie, a którego z miejsca tego wygryzł książ Czerkaski.

Biesieda jest organem słowianofilów. Niedawno pismo to ogłosiło artykuł pod tytułem: Kwestya polska z punktu widzenia słowiańskiego. Dą nas w artykule pomienionym to jedynie jest ważnem, że dziś sami Moskale przyznają, iż wynarodowienie Polki jest niepodobnem. Usiłowanie wynarodowienia Polaków, jak mówi powyższe pismo, jest przeciwnem prawu naturalnemu, bo usiłuje kolonizować kraj lepij zaludniony, ludnością kraja mało zaludnionego tj. Rosyi. Należałoby przytem dodać, że cywilizacyi wyższej chce gwałtem narzucić cywilizacya niższa, co również jest przeciwnem prawu przyrodzonemu. Rzeczona pismo pomija wszakże ten wzgląd a podnosi to, że dzięki działaniu Moskwy w Polsce odrąci wszystkich Słowian od Rosyi. Państwo oparte na gwałcie, nie może sobie rokować długotrwałego istnienia.

„Co do nas, mówi Biesieda, jesteśmy zdania, iż należy lepij ustąpić Polsce aniżeli ją russyfikować.“ „Inaczej, przygotowujemy jedynie tryumf Niemcom; dopóki zaś Polska i Czechy istnieć będą, dopóty możemy być spokojni o nasze granice zachodnie.“

Już nieraz słyszeliśmy podobne głosy; są one jednak sporadyczne i bynajmniej nie są wyrazem opinii ogólnej Rosyi. Owszem, dziś jak przedtem, choć dławienie Polki jest dla samej Rosyi szkodliwem, z tem wszystkiemu Moskale rozkoszują się niem i od systemu swego, pomimo, iż widzą, że ten do niczego nie prowadzi, nie ustępują. Jesteśmy wszakże przekonani, iż ustąpią, czy jednak nie zapóźno dla siebie?

Tak bowiem jak dziś postępują, działają jedynie na własną szkodę a korzyść Niemców.

Obecna więc rada Biesiedy o nadanie autonomii Polsce i pozwolenie jej rozwijania się wedle jej indywidualności historycznej, przebrzmia bez echa, jak tyle już podobnych głosów przebrzmiało, a nawet gdy chwila przejdzie nie jesteśmy pewni, czy sami Biesieda wprost przeciwnie pisać nie będzie. Toż podobnie pisały w przeszłym roku Birżewja Wiedomosti, dziś zaś nie tylko są za wynaradawianiem nas, ale niedozwoleniem nam nawet wszelkich prac społecznych.

W Warszawie w tych dniach umarł jeden z najzdolniejszych artystów dramatycznych Ludwik Pańczykowski, w wieku lat 67. Zmarły szczególnie był nieporównany w przedstawianiu naszych typów ludowych.

AUSTRIA I WĘGRY.

* Wiedeń, 22 sierpnia. Jak Presse donosi, odebrała takowa wczoraj bardzo zajmujący list, podający uspokajające wiadomości co do rezultatu zjazdu monarchów austriackiego i niemieckiego i ich ministrów; w okoliczności zaś, że cesarz Franciszek Józef wedle urzędowego doniesienia, dnia 19 mb. do Gastejnu przesłanego, uda się tamże z Ischl na Golling dnia 22 lub najpóźniej dnia 23 mb, widzi takowa potwierdzenie wiadomości przez ow list podanych. W liście tym czytamy pomiędzy innymi:

„Znamy jest program polityki austro-węgierskiej, jaki hr. Beust rozwinął na posiedzeniu delegacji. Takowy opierał się na sławnej depeszy z dnia 20 grudnia rz. do Berlina wystosowanej a jak depesza ta chętnie u rządu cesarza niemieckiego znalazła przyjęcie, tak i ów program, będący produktem nie chwilowego prądu, lecz postanowieniem uroczystym, przez cesarza sankcyjonowanym, uznany został za takowy w Berlinie, gdyż takowy mógł służyć nie tylko za podstawę przyjaznych pomiędzy obu państwami stosunków lecz i sojuszu pomiędzy nimi. Samo się przez się przy tem rozumiało, że interesa polityczne obu państw na żadnym ważnym punkcie z sobą nie są sprzeczne, lecz że dla poparcia tych interesów akcyą na równiej linii się poruszająca będzie tylko korzystna.“

Dalej oświadcza list:

„Zarzuć kto może, że wszystko to zasadniczo lub teoretycznie może być prawdziwem lecz dla praktyki mało ma znaczenia. Tak stałyby wprawdzie rzeczy — przed zjazdem obu cesarzów w Ischl i przed konferencyami gastejnskimi obu kancelarzy, bo gdy Austro-Węgry po dały inicjatywę do przybliżenia się do Niemiec, zdecydowały się na takową, to gabinet wiedeński pojął natychmiast całą doniosłość swego postanowienia z wszystkimi jego konsekwencyami we wzglądzie wszystkich innych międzynarodowych stosunków i w tym duchu postanowiono gabinetowi wiedeńskiemu kilka pytań; jednym z tych pytań było np. czy do utrwalić się mającej entente przywiązuje się i wagę i znaczenie we wzglądzie dynastycznym. Z potakującą bezogódkowo odpowiedzi na owe pytania wynikł sam przez się zjazd książąt a potem mężów stanu i dla tego każdy pojmie, że spotkanie się owo w Wels i Ischl mogło się stać tak serdecznem, że między mężami stanu w Gastejnie tak przyjaźnie i poufnie z sobą przedstawiają.“

Zjazdy utrwalają więc tylko i pieczętują entente cordiale, jaka już istniała. Sojusz, mający trwać podstawę wspólności interesów i polegający na przypuszczeniu, że odtąd żaden z dwóch zaprzyjaźnionych mocars w żadnej ważnej kwestyi bez poprzedniego porozumienia z drugim działać nie będzie, sojusz ten (umyślnie nie używam wyrazu związek lub alians) jest dalej wynikiem i zdrowej politycznej logiki, danych stosunków i w sensie tym jest natury czysto odpornej, o ile takowy przeciw nicemu innemu nie jest skierowany jak przeciw bucie, politycznemu nierozsądkowi i przeciw błędowi fatalnemu. Dla tego nie wymaga sojusz ten p ragrafów; nie ze względu na pewne kwestie i przemijającą zawartą konstelacyą, nie potrzebuje formalności układu lub protokołu i nie podobnego tu podpisaniem nie zostanie.“

I węgierski dziennik Pesti Naplo zajmuje się zjazdem gastejnskim. List wiedeński rzeczzonego dziennika dziwnie to znajduje, gdyby obowiązując formalne stypulacje pomiędzy księciem Bismarckiem a hr. Beustem konieczność w Gastejnie zawarte być musiały. Czyż bowiem — pyta się Pesti Naplo — nie istnieją w życiu publicznem europejskiem liczne sprawy i kwestye, co do których i wymiana zapartytów pomiędzy członkami rządów jest pożądaną? Kto uwagę swoją zwróci na owe stosunki, jakie stworzyły straszną katastrofę paryską, kto uwagę swoją zwróci na ruch wielki, jaki sprostować się daje w świecie katolickim, odpowie na owe pytania niezawodnie potakująco. Pesti Naplo jest zresztą mocno przekonany, że w Gastejnie toczą się rokowania o sojusz niemiecko-austriacki.

Ruch wyborczy odbywa się już we wszystkich krajach, których sejmy rozwiązane zostały. W Bernie unaktywizował się już komitet wyborczy, we Wiedniu i Gracu ma w tej mierze przyjść do porozumienia w tych dniach.

Vaterland ogłasza listę kandydatów tak zwanego stronnictwa historyczno-prawnego morawskich właścicieli

dóbr ziemskich; na liście tej znajdują się następujące nazwiska: hr. Alfons Mensdorf, hr. Władysław Mitrowski, hr. Ferdynand Trautmannsdorf, hr. Alojzy Serejni i inni.

FRANCYA.

* Komisya roztrząsająca wnioski panów Rivet i Adnet odbyła już dwa posiedzenia, w których i pan Thiers brał udział, lecz członkowie jej starają się zachować obrady w tajemnicy. Gdyby więc nie małe niedyskrecya p. Thiersa, publiczność w obec najsprzecznijszych wieści napróżno dotąd była dociekała, w jakim duchu wypadnie sprawozdanie. Na ostatniem zebraniu wieczornem u naczelnika rządu wyraził deputowany Target przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszczenie, że większość komisji oświadczy się przeciw wnioskowi p. Rivet, co słysząc p. Thiers zawołał ku nie małemu zadziwieniu obecnych: „Myślisz się pan, ósmi członków było za, a siedmiu przeciw wnioskowi“. Dzienniki nie wierzą wprawdzie jeszcze, iżby komisya jakąś stanowczą powzięła już uchwałę, a nawet przypuszczają, że uchwała ta projektowanego lewego centrum nie będzie przychylną, wszakże ze zmiany, jaka się objawia w usposobieniu deputowanych, wnoszą nie bez słuszności, że w sprawie przedłożonej Targetowi przypuszc

Kolej marchijsko-poznańska.
Przybyła.
Pociąg osob. rano o godz. 10 m. 26. Pociąg osob. rano o godz. 5 m. 59.
Pociąg osob. po poł. 3 m. 4. Pociąg mies. 6 m. 52.
Pociąg mies. wiecz. 6 m. 14. Pociąg osob. przed poł. 11 m. 29.
Pociąg osob. 10 m. 14. Pociąg po poł. 4 m. 2.

GOSPODARSTWO, HANDEL I PRZEMYSŁ.

Z Wrocławia, 22 sierpnia. Niemniej w tym tygodniu pogoda bardzo piękna była, i robota około sprzętu z wszelką swobodą postępować mogła. Zbiór pszenicy już jest na ukończeniu, a jęczmy pod wpływem gorącego powietrza szybko dojrzewają. Pierwszy omiot zboża nie całkiem zadowalający, żyto, które się dotąd na targu zjawiało, bardzo jeszcze wilgotne było, a pszenica — jak mówią — podobno za mało sypie. Są to jednak spostrzeżenia dotąd tylko miejscowe, być może, że ogół plonu całkiem jeszcze zadowalający będzie. Stan kartofli także pod wpływem pięknej pogody znacznie się polepszył i dzisiaj już żadne pod tym względem nie zachodzą skargi.

W Anglii pomimo dość znacznego dowozu zboża, ceny utrzymywały się stale, lecz targi żadnego ożywienia nie miały. Tuż samo o Francji i prowincjach nadreńskich powiedzieć można; gdy tymczasem w Belgii i Holandii, ceny już bardzo chwieja się zaczęły.

Na ostatnim targu naszym usposobienie bardzo było słabe i bez żadnego ruchu, przyczem ceny żadnej nie doznały zmiany. Pszenicę i żyto tylko w starym i pięknym garnie chętnie kupowano, podobnie zaś całkiem zaniedbane było. Notowano:

Pszenicę, za 100 kilogr. (200 f) białą 6 1/2 — 7 1/2 tal. Żółtą 6 1/2 — 7 1/2 tal.
Żyto 5 1/2 — 6 1/2 tal.
Jęczmień 4 1/2 — 5 1/2 tal.
Owies 3 1/2 — 4 1/2 tal.
Groch 4 1/2 — 5 1/2 tal.

Olejne ziarna, zawsze dobre, utrzymują ceny, za 100 kilogr. płacą: Rzep 10 1/2 — 11 tal., rzepik zimowy 10 — 10 1/2 talara.

Okowita: mały obrot, za 100 litrów (100 kwart polskich) trall loco 17 1/2 tal.

Giełda nasza, jak to zwykle ku końcom miesiąca bywa, bardzo mało ożywiona była, usposobienie jednak bardzo było stałe, a mianowicie papiery austriackie dobry popyt miały. Notowano:

Listy zastawne nowe poznańskie 4%, 91% plac. Listy zastawne nowe poznańskie 4%, 93% plac. Akcje kolei prawego brzegu Odry 5%, 97 pl. Amerykański 6%, 97 1/2 plac. Włoska pożyczka (Renta) 5%, 59 plac. Austriacka Srebrna Renta 4 1/2%, 55 1/2 plac. Austriackie losy z r. 1860 5%, 57 plac. Polskie listy zastawne 4% — tal. Polskie listy likwid. 4%, 60% plac. Rumuński 7 1/2%, 43% plac. Banknoty austriackie 82 1/2%, tal. za 1 f. flor. Banknoty rosyjskie polskie 30%, tal. za 90 rubli. Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Bureau de placement pour instituteurs, spécialement pour la Russie. S'adresser par lettres éfranchies à **Mlle Marie Bonnard**, à Goldbach près Kusnacht No. 419, Con. Zürich, Suisse. (4529)

Nauka śpiewu.

Na długoletnim doświadczeniu oparta, podjętym damom, które wykształcić się zamierzają jako śpiewaczki teatrowe i koncertowe, naukę śpiewu wedle metody pani Viardot-Garcia w Londynie a takowe znajdują razem u mnie sposobność do wysłuchania się praktycznego w wykładzie publicznym tak w koncercie jak na scenie. Niezamożnym honorarium kredytyje się. Zamierzającym wskazywać stosownie pensje i na zapytania piśmienne podaje odwrotnie szczegóły bliższe. (4547)

Anna von Neichsner, nauczycielka śpiewu.

Do posług księgarskich potrzebuję **porządnego chłopaka**. Księgarnia **Zupański**, w

Nauczycielka Polka, muzykalna, poszukuje miejsca, do daćci początkujących. Bliższa wiadomość w eksped. Dziennika Poznańskiego. (4545)

Kr. pr. loter. państw. Ciąg III klasy d. 5-7 wrzes. Do niego sprzed. losy udział. za 107 tal. 28 1/2 tal. 14 1/2 tal. 7 1/2 tal. (4548)

3 1/2 tal. 2 tal. 1 tal. za zalic. ka poczt. lub przesył. Hand. papierów państwowych Maksa Meyera. Berlin, Leipzigerstrasse No. 94. Pierwszą najstarszą kant. lot. założ. 1855.

Uwiedziłam Szan. publiczność, że mam ekonomów, pisarzy, kucharzy, ogrodników, służących, guwernantki, bony, gospodynie, panny służące, kucharki i pokojówki. **Maciejewski**, (4554) Jeznicka ul. No. 7.

Barak No. VIII na Baszlan-dzie Kernwerku, 225' długi, 35' szeroki, 10' wysoki, zewnątrz i wewnątrz deskami bity i papi pokryty. Cała przestrzeń wewnętrzna jest pokryta podłogą z 1/2" desek, po nad podłogą są przyozdobione 1/2" desek. Budynek ten jest do sprzedania, częściowo lub w całości. Bliższej wiadomości udzieli budynek Grocho w Poznaniu. (4510)

Fabryka węg H. Herrmanna, Wrocław, Neue Weltgasse No. 36, poleca węg decymentalnie i cenitwalnie każdej wielkości najnowszą konstrukcją. Węgi do hydru w zapasie. Reparać akurację. (4168)

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wrocław, Neue Weltgasse No. 36.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Wyprawy w bieliznie wykonują się w najkrótszym czasie w fabryce bielizny **A. z Pawłowskich Kaufmann**, przy placu Sapieżyńskim 1a.

Maka. Berlin, 24 sierpnia. Maska pszena pr. 100 kilo netto. Nr. 0 10 1/2 — 9 1/2 tal. rżana nr. 0 7 1/2 — nr. 0 11 7 1/2 — 6 1/2 tal. Poznań, 25 sierpnia. Maska pszena nr. 0 i 1 1/2 — tal. 1/2, mąka rżana nr. 0 i 1 1/2 — 4 tal. plac. za cent. bez akcyzy.

PRZYBYLI DO POZNANIA

dla 24 sierpnia.
BAZAR. Gaede z Drezn, Rekowski z Koszut, dr. Skimborowicz i Berger z Warszawy, dr. Szuldrzyński z Siernik, pani Weichmann z córka ze Strum.
HOTEL DU NORD. Lutomski z Stawu, Malczewski z Gniezna, Bazyński z Sadow.
OEHMIG HOTEL FRANCUSKI. Malczewski z Swinar, Czapski z Wrocławia.
HOTEL PARYSKI. Dziekan Śmiałowski z Wrześni, Bukowski ze Środy, Postolski z Król. Polskiego.
HOTEL RZYMSKI. Bensen z Grodziska, Jansen z Berlina, Borek z Wrocławia.
MYLUSA HOTEL DREZDEŃSKI. Kowalski z Król. Polskiego, Hr. Arco z żoną z Wrocławia.
HOTEL BERLINSKI. Śmiałowski z żoną z Król. Polskiego, Stakowski z żoną z Zalesia.

Wiadomości giełdowe.

Giełda poznańska, 24 sierpnia.
Giełda walorów bez obrotu.

Żyto: wypowiedz. — wepłi: na sierpień 45 1/2, sierpień-wrzesień 45 1/2, wrzeź-październik 46 1/2, a jesień 46 1/2, październik-listopad 46, listopad-grudzień 45 1/2 — 45 1/2 talara.

Okowita: z beczką, wypow. — kwart, na sierpień 16 1/2 — 16 1/2, wrzeź-październik 16 1/2, październik 15 1/2, listopad 15 1/2, grudzień 15 1/2, styczeń 1872 rok. — tal., w miejscu bez beczki — tal., kwiecień-maj w związku 16 1/2 tal.

Giełda berlińska, 23 sierpnia.
Usposobienie giełdy było dziś mało ożywione a pod względem papierów spekulacyjnych nawet stanowczo słabe.

Walory pruskie: Dobra pożyczka państwa (4 1/2%) 99 1/2 pl. Poż. państwa z r. 1859 (5%) 101 1/2 plac. Obl. państwa (3 1/2%) 85 plac. Poż. państwa prem. z r. 1855 (3 1/2%) 125 1/2 plac.

List. zast. Zachod.-prusk. (3 1/2%) 80 plac. do (4%) 89 plac. do (4 1/2%) 93 plac. Pozn. nowe (4 1/2%) 91 plac. List. rent. Pozn. (4 1/2%) 93 plac. Prusk. (4 1/2%) 93 1/2 plac.

Walory zagraniczne: Austr. rent. srb. (4 1/2%) 58 1/2 plac. Rent. papier. (4 1/2%) 49 1/2 plac. Losy z r. 1854 (4 1/2%) 79 1/2 plac. Losy kredyt. z r. 1858 101 plac. Losy z r. 1860 (5%) 86 1/2 plac. Losy z r. 1864 (4 1/2%) 78 1/2 plac. Rosyjska pożyczka prem. z roku 1864 (5%) 131 plac. Rosyjska-polska oblig. skar. (4 1/2%) 11 plac. Polskie certif. Lit. A. po 300 złp. (5 1/2%) 93 1/2 plac. do części po 500 złp. (4%) 102 plac. do części po 100 złp. (4 1/2%) 70 1/2 plac. Listy likw. 59 1/2 plac. Włoska pożycz. (5 1/2%) 58 1/2 plac.

Włoska pożyczka (Renta) 5%, 59 plac.
Austriacka Srebrna Renta 4 1/2%, 55 1/2 plac.
Austriackie losy z r. 1860 5%, 57 plac.
Polskie listy zastawne 4% — tal.
Polskie listy likwid. 4%, 60% plac.
Rumuński 7 1/2%, 43% plac.
Banknoty austriackie 82 1/2%, tal. za 1 f. flor.
Banknoty rosyjskie polskie 30%, tal. za 90 rubli.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Agencja Banku Rolniczo-Przemysłow. Kwieciński, Potocki i Sp. Sadowski i Sokolnicki.

Rumuńska pożycz. (8 1/2%) 88 plac. Rumuńskie oblig. kej. (7 1/2%) 45 1/2 — 29 1/2 — 3 plac. Turcja pożycz. 45 1/2 plac. Amer. pożycz. (6 1/2%) 97 1/2 plac. Akcje kolei żelaz. Kol. mied 163 plac. Galic. Karola Ludwika 104 1/2 plac. Austracko-Francus. 230 1/2 — 30 — 3 plac. Warszaw. wiedeń. 73 1/2 plac. Bazm. itd. Austrack. kredyt. mob. 160 — 59 1/2 — 60 1/2 plac. Poznański, prow. 114 1/2 plac. Szląsk. stow. bank. (4%) 129 1/2 plac. Certif. hip. Hübnera (4 1/2%) 99 1/2 plac. Hausen (4 1/2%) 95 1/2 plac. Benkel (4 1/2%) — plac. Meining. (4 1/2%) — plac.

Kurs gotówki i pap. pien. Frdr. pruskie 113 1/2 plac. ldr. 110 plac. suwereny 6, 21 1/2 plac. nap. 5, 9 1/2 plac. półimper. 5, 15 plac. doll. 1, 11 1/2 plac. Złota w sztabach funt. celny 459 1/2 plac. Srebra funt. celny 29, 18 plac. Zagraniczne bankn. 99 1/2 plac. Austr.-bank. 82 1/2 plac. Rosyjsk. bankn. 80 plac.

Dyskonto bankowe 4.
Pszenica: per 1000 kilo w miejscu — tal. wedle jakości żąd.; piękna białopstr. polska 74 tal. ze statku plac. białopstr. polska 70 tal. plac. per 1000 kilo na lipiec-sierpień 77 1/2, sierpień-wrzesień 74 1/2, wrzeź-październik 72 1/2, październik-listopad 71 1/2 — 71 1/2, listopad-grudzień 71 1/2, plac. Żyto: per 1000 kilo w miejscu 45 — 58 1/2, tal. wedle jakości żąd., stare krajowe 49 1/2 — 50, piękne krajowe 52 ze statku, nowe 50 — 52 tal. z kolei plac. na lipiec-sierpień i sierpień-wrzesień 49 1/2, wrzeź-październik 50 — 1/2, październik-listopad 50 — 1/2, listopad-grudzień 49 1/2 — 50 — 49 1/2 tal. plac. Jęczmień: per 1000 kilo mały i wielki 39 — 57 tal. wedle jakości żąd. Owies: per 1000 kilo w miejscu 31 — 53 tal. wedle jakości żąd.; poslední wschodnio pruski 31 — 40, piękny stary wschodnio pruski 46 1/2, pomorski 45 — 48 tal. z kolei plac. na lipiec-sierpień i sierpień-wrzesień 47 1/2, wrzeź-październik 42 1/2 — 1/2, tal. plac. Groch: per 1000 kilo do gotowania 52 — 61 tal. na paszę 44 — 51 tal. Rzep: per 1000 kilo w miejscu 105 — 116 tal. Rzepik: 105 — 112 tal. Oliej rzepiowy: per 100 kilo w miejscu 28 tal. na sierpień 28 1/2, — 28 plac. sierpień-wrzesień 27 1/2 tal. wrzeź-październik 27 1/2, — 27 1/2 tal. plac. Oliej liny: per 100 kilo w miejscu 24 tal. na sierpień i sierpień-wrzesień 13 tal. plac. Okowita: per 100 litrów po 100% — 1000% w miejscu bez beczki 18 tal. 5 — 3 sgr. plac. na sierpień i sierpień-wrzesień 17 tal. 27 sgr. do 18 tal. wrzeź-październik 17 tal. 27 — 29 — 28 sgr. październik-listopad 17 tal. 14 — 17 — 16 sgr., listopad-grudzień 17 tal. 10 — 12 sgr. plac.

Giełda szczyńska, 23 sierpnia.
Pszenica: wzięty; na jesień 72, na wiosnę 71 1/2 tal. Żyto: wzięty; na sierpień-wrzesień, na jesień 48 1/2 tal. Oliej rzepiowy: ceny podnoszą się w miejscu 28, na sierpień i wrzeź-paździ. 27 1/2 tal. na jesień — talara. Okowita: stale; w miejscu 13 1/2, na sierpień-wrzesień i wrzeź-październik 17 1/2, na wiosnę 17 1/2 tal.

Giełda wrocławska, 23 sierpnia.
Żyto: per 2000 fut. trzyma się; na sierpień i sierpień-wrzesień 47 tal. żądano, wrzeź-październik 47, październik-listopad 47 1/2, listopad-grudzień 47 1/2, plac. Pszenica: na sierpień 71 tal. żądano, Jęczmień na sierpień 49 1/2, talara żąd. Owies na sierpień 40 1/2, tal. żądano, wrzeź-październik — tal. kwiecień-maj — tal. Rzep na sierpień 108 talarów plac. Oliej rzepiowy: stale; w miejscu 18 1/2 tal. żądano, na sierpień i sierpień-wrzesień 13 1/2, żądano, wrzeź-październik 13 1/2, — 13 1/2 tal. plac. Żyto: żądano, październik-listopad — tal. Okowita: stale; per 100 litrów po 100% w miejscu 17 1/2 tal. żądano 17 1/2 tal. plac. na sierpień i

Giełda wrocławska, 23 sierpnia.
Żyto: per 2000 fut. trzyma się; na sierpień i sierpień-wrzesień 47 tal. żądano, wrzeź-październik 47, październik-listopad 47 1/2, listopad-grudzień 47 1/2, plac. Pszenica: na sierpień 71 tal. żądano, Jęczmień na sierpień 49 1/2, talara żąd. Owies na sierpień 40 1/2, tal. żądano, wrzeź-październik — tal. kwiecień-maj — tal. Rzep na sierpień 108 talarów plac. Oliej rzepiowy: stale; w miejscu 18 1/2 tal. żądano, na sierpień i sierpień-wrzesień 13 1/2, żądano, wrzeź-październik 13 1/2, — 13 1/2 tal. plac. Żyto: żądano, październik-listopad — tal. Okowita: stale; per 100 litrów po 100% w miejscu 17 1/2 tal. żądano 17 1/2 tal. plac. na sierpień i

Giełda wrocławska, 23 sierpnia.
Żyto: per 2000 fut. trzyma się; na sierpień i sierpień-wrzesień 47 tal. żądano, wrzeź-październik 47, październik-listopad 47 1/2, listopad-grudzień 47 1/2, plac. Pszenica: na sierpień 71 tal. żądano, Jęczmień na sierpień 49 1/2, talara żąd. Owies na sierpień 40 1/2, tal. żądano, wrzeź-październik — tal. kwiecień-maj — tal. Rzep na sierpień 108 talarów plac. Oliej rzepiowy: stale; w miejscu 18 1/2 tal. żądano, na sierpień i sierpień-wrzesień 13 1/2, żądano, wrzeź-październik 13 1/2, — 13 1/2 tal. plac. Żyto: żądano, październik-listopad — tal. Okowita: stale; per 100 litrów po 100% w miejscu 17 1/2 tal. żądano 17 1/2 tal. plac. na sierpień i

Giełda wrocławska, 23 sierpnia.
Żyto: per 2000 fut. trzyma się; na sierpień i sierpień-wrzesień 47 tal. żądano, wrzeź-październik 47, październik-listopad 47 1/2, listopad-grudzień 47 1/2, plac. Pszenica: na sierpień 71 tal. żądano, Jęczmień na sierpień 49 1/2, talara żąd. Owies na sierpień 40 1/2, tal. żądano, wrzeź-październik — tal. kwiecień-maj — tal. Rzep na sierpień 108 talarów plac. Oliej rzepiowy: stale; w miejscu 18 1/2 tal. żądano, na sierpień i sierpień-wrzesień 13 1/2, żądano, wrzeź-październik 13 1/2, — 13 1/2 tal. plac. Żyto: żądano, październik-listopad — tal. Okowita: stale; per 100 litrów po 100% w miejscu 17 1/2 tal. żądano 17 1/2 tal. plac. na sierpień i

Giełda wrocławska, 23 sierpnia.
Żyto: per 2000 fut. trzyma się; na sierpień i sierpień-wrzesień 47 tal. żądano, wrzeź-październik 47, październik-listopad 47 1/2, listopad-grudzień 47 1/2, plac. Pszenica: na sierpień 71 tal. żądano, Jęczmień na sierpień 49 1/2, talara żąd. Owies na sierpień 40 1/2, tal. żądano, wrzeź-październik — tal. kwiecień-maj — tal. Rzep na sierpień 108 talarów plac. Oliej rzepiowy: stale; w miejscu 18 1/2 tal. żądano, na sierpień i sierpień-wrzesień 13 1/2, żądano, wrzeź-październik 13 1/2, — 13 1/2 tal. plac. Żyto: żądano, październik-listopad — tal. Okowita: stale; per 100 litrów po 100% w miejscu 17 1/2 tal. żądano 17 1/2 tal. plac. na sierpień i

Giełda wrocławska, 23 sierpnia.
Żyto: per 2000 fut. trzyma się; na sierpień i sierpień-wrzesień 47 tal. żądano, wrzeź-październik 47, październik-listopad 47 1/2, listopad-grudzień 47 1/2, plac. Pszenica: na sierpień 71 tal. żądano, Jęczmień na sierpień 49 1/2, talara żąd. Owies na sierpień 40 1/2, tal. żądano, wrzeź-październik — tal. kwiecień-maj — tal. Rzep na sierpień 108 talarów plac. Oliej rzepiowy: stale; w miejscu 18 1/2 tal. żądano, na sierpień i sierpień-wrzesień 13 1/2, żądano, wrzeź-październik 13 1/2, — 13 1/2 tal. plac. Żyto: żądano, październik-listopad — tal. Okowita: stale; per 100 litrów po 100% w miejscu 17 1/2 tal. żądano 17 1/2 tal. plac. na sierpień i

Giełda wrocławska, 23 sierpnia.
Żyto: per 2000 fut. trzyma się; na sierpień i sierpień-wrzesień 47 tal. żądano, wrzeź-październik 47, październik-listopad 47 1/2, listopad-grudzień 47 1/2, plac. Pszenica: na sierpień 71 tal. żądano, Jęczmień na sierpień 49 1/2, talara żąd. Owies na sierpień 40 1/2, tal. żądano, wrzeź-październik — tal. kwiecień-maj — tal. Rzep na sierpień 108 talarów plac. Oliej rzepiowy: stale; w miejscu 18 1/2 tal. żądano, na sierpień i sierpień-wrzesień 13 1/2, żądano, wrzeź-październik 13 1/2, — 13 1/2 tal. plac. Żyto: żądano, październik-listopad — tal. Okowita: stale; per 100 litrów po 100% w miejscu 17 1/2 tal. żądano 17 1/2 tal. plac. na sierpień i

Giełda wrocławska, 23 sierpnia.
Żyto: per 2000 fut. trzyma się; na sierpień i sierpień-wrzesień 47 tal. żądano, wrzeź-październik 47, październik-listopad 47 1/2, listopad-grudzień 47 1/2, plac. Pszenica: na sierpień 71 tal. żądano, Jęczmień na sierpień